

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Балабақша педагогтарының кәсіби шеберлігін арттырудағы әдістемелік жұмыстар

ЖАРИЯЛАНДЫ
12.03.2026

ТІРЕК СӨЗДЕР

әдістемелік жұмыс, балабақша, инновация, кәсіби шеберлік, көшбасшылық, мониторинг, педагог, рефлексия, сапа, серіктестік, тәлімгерлік

СІЛТЕМЕ

<https://bilimger.kz/187791/>

Жакибаева Акмарал Женисовна

«Балбұлақ»бөбекжай-бақшасы МКҚК

Әдіскер

Аннотация

Мақалада балабақша педагогтарының кәсіби шеберлігін арттырудағы әдістемелік жұмыстың мазмұны, бағыты және ықпалы қарастырылады. Әдістемелік қызметтің ұжымдық даму мәдениетін қалыптастыру, педагогтің күнделікті тәжірибесін талдау, тәлімгерлік, мониторинг, цифрлық қолдау және ата-анамен серіктестік арқылы сапаны күшейту мүмкіндіктері сипатталады. Автор әдістемелік жұмысты құжат толтырумен шектемей, нақты нәтижеге бағытталған кәсіби қолдау жүйесі ретінде түсіндіреді. Балабақшадағы ішкі орта мен әдіскер көшбасшылығының маңызы ашылады. Мақала практикалық ұсыныстарды да қамтиды.

Кілт сөздер: балабақша, әдістемелік жұмыс, кәсіби шеберлік, педагог, тәлімгерлік, мониторинг, инновация, сапа, көшбасшылық, серіктестік, рефлексия.

КІРІСПЕ

Балабақшадағы білім сапасы тәрбиешінің кәсіби әрекетіне тікелей тәуелді. Педагог баланың дамуын, қауіпсіздігін, қарым-қатынасын және танымдық белсенділігін бір мезетте қолдайды. Осындай күрделі міндетті табысты орындау үшін жүйелі әдістемелік жұмыс қажет. Ол жас маманға бағыт береді, тәжірибелі педагогке жаңара түсуге мүмкіндік ашады, ал ұжымға ортақ мақсат пен бірізді талап қалыптастырады. Сондықтан әдістемелік жұмыс балабақшаның ішкі дамуын қамтамасыз ететін басты

тетік ретінде қарастырылуы тиіс. Бұл бағыт ұйымдық тұрақтылықты да нығайтады.

ӘДІСТЕМЕЛІК ЖҰМЫСТЫҢ ҰЙЫМДАСТЫРУ НЕГІЗДЕРІ

Әдістемелік жұмыс ең алдымен педагогтің нақты сұранысын танудан басталады. Көп жағдайда балабақшада жоспар бар, бірақ ол тәрбиешінің күнделікті сабағымен толық қабыса бермейді. Тиімді әдіскер осындай алшақтықты дер кезінде байқап, формалды жоспардан тірі тәжірибеге көшеді. Ол ашық қарау, бірлескен талдау, шағын кеңес, тәжірибе алмасу алаңы сияқты ықшам тәсілдерді қолданады. Соның нәтижесінде педагог өз жұмысындағы әлсіз тұсты қорғанбай мойындай алады. Бұл сенім кәсіби өсудің шынайы бастауына айналады. Әдістемелік жұмыстың құндылығы да осында: ол бақылаушы тетік емес, ізденісті қолдайтын орта құрады. Мұндай ортада тәрбиеші жаңа тәсілді сынап көруден қорықпайды, қателікті даму сатысы ретінде қабылдайды, ал әкімшілік кәсіби қолдаудың мәдениетін орнықтырады. Сол себепті әдістемелік жоспар оқу жылы бойы қайта қаралып отыруы керек. Икемді жоспар нақты қиындыққа жедел жауап беруге мүмкіндік береді. Бұл тәсіл педагогтің жауапкершілігін арттырып, кәсіби еркіндігін сақтайды және берік ұжымдық бірлікті күшейтеді.

Балабақша ұжымында кәсіби шеберлікті арттырудың маңызды бағыты – тәлімгерлік пен ұжымдық оқыту. Жас педагогке тек нұсқаулық беру жеткіліксіз. Оған шынайы жағдайда бірге жоспарлайтын, бақылап, кейін талқылайтын серіктес қажет. Тәжірибелі әріптеспен осындай байланыс жас маманның сенімін нығайтады және артық күйзелісті азайтады. Сонымен бірге ұжымдық оқу бір ғана жаңадан келген қызметкерге емес, барлық тәрбиешіге пайдалы. Ашық сабақтар, шеберлік сағаттары, кәсіби диалог, педагогикалық кеңестегі мазмұнды талқылау ортақ сапаны көтереді. Бір педагогтың табысты әдісі екіншісіне бейімделіп жеткенде, ұжымдық ресурс күшейеді. Осы үдерісте әдіскер бағыттаушы рөл атқарады. Ол тәжірибені таңдауды, саралауды, тарату жолын ойластырады және форманы емес, әсерді бағалауға үйретеді. Осындай ортада кәсіби әңгіме кездейсоқ пікірге емес, ортақ өлшемге сүйенеді. Педагогтер бір-бірінің жетістігін балалар мүддесіне сай қолдануды үйренеді. Сондықтан ұжымдық оқу үдерісі тұрақты, үнемі кестемен және нақты жүйелі мақсатпен жүргізілуі қажет.

КӘСІБИ ӨСУДІ ҚОЛДАЙТЫН ТЕТІКТЕР

Әдістемелік жұмыстың келесі өзегі – талдау, мониторинг және дерекке сүйенген кері байланыс. Кейбір ұжымдарда бақылау тек есеп үшін жүргізіледі. Мұндай жағдайда педагог құжатты толтырады, бірақ өзгеріс жасамайды. Ал нәтижелі мониторинг баланың даму динамикасын, педагогтің әдіс таңдауын, орта сапасын және ата-анамен байланысты бірге қарастырады. Әдіскер жиналған мәліметті құр санамай, оның себебін ашуы керек. Мысалы, сөйлеу белсенділігі төмен болса, мәселе тек балада емес, ұйымдастырылған әрекеттің құрылымында болуы мүмкін. Сол кезде әдістемелік көмек

нақты ұсынысқа айналады. Кері байланыс қысқа, түсінікті және құрметке негізделуі тиіс. Педагог өзін бағаланған маман ретінде сезінгенде ғана өзгеріске ашылады. Сондықтан мониторингтің мақсаты кемшілік іздеу емес, кәсіби шешім қабылдауға көмектесу болуы қажет. Талдау нәтижесі келесі жоспарға, сабақ құрылымына және орта ұйымдастыруына әсер етуі шарт. Әйтпесе бақылау әдістемелік құндылығын жоғалтады. Әдіскер осы қорытындыларды педагогпен бірге талдап, келесі нақты қадамды бірлесіп анық белгілейді.

Цифрлық орта әдістемелік жұмыстың мүмкіндігін кеңейтті, бірақ оны дұрыс қолдану маңызды. Кей балабақшада цифрландыру тек есеп жіберу деңгейінде қалып қояды. Шын мәнінде, цифрлық құралдар педагогтің уақытын үнемдеп, кәсіби өзара әрекеттестікті күшейтуі тиіс. Ортақ бұлтты қор, қысқа бейнеталдау, электронды жоспар үлгілері, онлайн кеңес және тақырыптық чаттар әдістемелік қолдауды жеделдетеді. Әсіресе шағын елді мекендердегі педагогтер үшін бұл үлкен мүмкіндік. Олар үздік тәжірибені алыстан көріп, бірден талқылай алады. Дегенмен цифрлық материал көп болған сайын сапалы іріктеу қажет. Әдіскер мазмұны күмәнді ресурстарды көбейтпей, баланың жасына, бағдарламаға және ұлттық тәрбие құндылықтарына сай материал ұсынуы керек. Сонда технология педагогті алмастырмайды, керісінше оның кәсіби шешімін қуаттайтын құралға айналады. Цифрлық кеңістік жедел байланыс берсе де, тірі кәсіби әңгімені толық алмастыра алмайды. Сондықтан онлайн және офлайн қолдау тең ұсталуы қажет. Ол үшін қысқа нұсқаулықпен қатар, сапалы мазмұн сүзгісін жасау да дұрыс болмақ.

Нәтижеге бағытталған басқару

Балабақшадағы әдістемелік жұмыстың сапасы ата-анамен серіктестік деңгейінен де көрінеді. Педагог кәсіби тұрғыдан мықты болғанымен, отбасы қолдауы әлсіз болса, нәтиже толық ашылмайды. Сондықтан әдістемелік қызмет ата-анамен байланысты тек жиналыс өткізумен шектемеуі керек. Тәрбиешіге түсіндіру тілі, кеңес беру мәдениеті, баланың жетістігін байқау және оны ата-анаға дәл жеткізу машығы қажет. Бұл да кәсіби шеберліктің бір бөлігі. Әдіскер осы бағытта практикалық жағдаяттармен жұмыс ұйымдастырса, педагогтің коммуникативтік құзыреті күшейеді. Ата-анамен сенімді қатынас орнаған топта тәрбие үдерісі тұрақтанады. Балаға қойылатын талаптар үйлеседі, үй мен балабақша арасындағы қарама-қайшылық азаяды. Демек, әдістемелік жұмыс тек педагогтің ішкі дамуын емес, білім беру кеңістігінің барлық қатысушыларын байланыстыратын дәнекер қызметін де атқарады. Мұндай серіктестік балаға берілетін тәрбиелік ықпалдың бірізділігін қамтамасыз етеді. Бұл нәтиже педагог беделін де күшейтеді. Сол арқылы педагог отбасының сұранысын жақсы түсініп, өзара сенімді тұрақты қарым-қатынас қалыптастырады.

Әдіскердің көшбасшылығы балабақшадағы кәсіби мәдениеттің бағытын айқындайды. Егер әдіскер тек құжат сұрайтын маман болса, педагогтер одан бақылаушыны көреді.

Егер ол зерттеуге жетелейтін, қолдайтын, сұрақ қоятын тұлға болса, ұжымда даму психологиясы қалыптасады. Кәсіби шеберлік бір семинардан кейін пайда болмайды. Ол күнделікті талдау, шағын жетістік, түзету және қайталау арқылы бекиді. Сондықтан әдістемелік жұмыс үздіксіз, икемді және нақты болуы керек. Әр педагогтің тәжірибесі әртүрлі болғандықтан, бәріне бірдей тәсіл жүрмейді. Біріне тәлімгерлік тиімді, екіншісіне бақылаудан кейінгі жеке кеңес, үшіншісіне шығармашылық топтағы жұмыс пайдалы. Осыны ескерген әдіскер ғана ұжымдық нәтижені өсіреді. Балабақша дамуының шынайы өлшемі де осында: педагог өзгерсе, білім беру сапасы да өзгереді. Көшбасшы әдіскер сенімге негізделген кәсіби кеңістік құрып, әр маманның өсу қарқынын ескереді. Сонда ұжым ортақ мақсатқа саналы түрде жұмылады. Бұл ахуал бастама көтеруге, тәжірибе бөлісуге және жаңашыл шешім қабылдауға жол ашады.

ҚОРЫТЫНДЫ

Балабақша педагогтарының кәсіби шеберлігін арттырудағы әдістемелік жұмыс – сапалы мектепке дейінгі тәрбиенің өзегі. Оның тиімділігі жоспардың көптігімен емес, педагог тәжірибесіне тигізген нақты әсерімен өлшенеді. Сұранысқа негізделген қолдау, тәлімгерлік, деректі талдау, цифрлық сүйемелдеу және ата-анамен серіктестік біріккенде тұрақты нәтиже пайда болады. Әдіскер осындай үдерістің ұйымдастырушысы, сарапшысы және көшбасшысы болғанда ғана балабақшада үздіксіз кәсіби даму мәдениеті қалыптасады. Бұл ұзақ мерзімді сапаны қамтамасыз етеді.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. *Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы.* Сілтеме: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2200029031>
2. *Педагог мәртебесі туралы* Қазақстан Республикасының Заңы. Сілтеме: https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1900000293/293_1.htm
3. *Мектепке дейінгі ұйымдар қызметінің үлгілік қағидалары.* Сілтеме: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2500035898>
4. *Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру және жүргізу, сондай-ақ педагогтің қызметін курстан кейінгі қолдау қағидаларын бекіту туралы.* Сілтеме: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1600013420>
5. *Педагогтерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарын бекіту туралы.* Сілтеме: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1600013317>
6. *Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023–2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы.* Сілтеме: <https://www.gov.kz/memleket/entities/edu/documents/details/451747?lang=kk>

7. *Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасына нұсқаулық.* Астана, 2022. Сілтеме:
https://www.irrd.kz/old/sites/irrd.kz/uploads/docs/2022/12/rukovodstvo_kz_131222.pdf
8. *Мектепке дейінгі ұйымдар мен педагогикалық қызметкерлердің аттестаттауын ұйымдастыру туралы әдістемелік ұсынымдар.* Астана, 2015. Сілтеме:
https://www.irrd.kz/old/sites/irrd.kz/uploads/docs/metodicheskie_razrabotki/kaz/56.pdf
9. *Түрлі жас топтарында білім беру процесін ұйымдастырудың әдістемелік ұсынымдары.* Астана, 2018. Сілтеме:
https://irrd.kz/old/sites/irrd.kz/uploads/docs/metodicheskie_razrabotki/kaz/metod3kaz.pdf

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.